

15.3.2023

Varhaiskasvatuksen sosionomi rakentamassa siltoja lasten, vanhempien ja muiden lasten kanssa työskentelevien ammattilaisten välillä

Arvoisa vastaanottaja,

Haluamme tiedotteellamme kertoa varhaiskasvatuksen sosionomin merkityksestä varhaiskasvatuksessa. Kun varhaiskasvatustilanne tuli voimaan vuonna 2018, kasvatustilanne-, opetus- ja hoitotehtävissä työskentelevän henkilöstön kelpoisuudet muuttuivat. Aiemmin varhaiskasvatuksessa työskennelleiden opettajien ja lastenhoitajien lisäksi laissa määriteltiin yhdeksi henkilöstöryhmäksi ammattikorkeakouluista valmistuvat varhaiskasvatuksen sosionomit.

Varhaiskasvatuksessa on huutava työvoimapula. Jotta varhaiskasvatukselle laissa säädetyt tavoitteet voidaan saavuttaa, tarvitaan varhaiskasvatuksessa jokaista ammattiryhmää: opettajaa, sosionomia ja lastenhoitajaa. Varhaiskasvatuksen koulutus ei kuitenkaan houkuta. Alan palkat ovat huonot, mutta se ei selitä kaikkea. Varhaiskasvatuksen sosionomin koulutuksen houkuttavuutta estää se, että tätä kelpoisuutta ei tunnusteta ja tunnusteta tarpeeksi. Varhaiskasvatustilannen henkilöstörakennetta pitäisi muuttaa 1+1+1 -malliin eli jokaisessa päiväkotiryhmässä tulisi työskennellä sosionomi, opettaja ja lastenhoitaja. Se nostaisi vetovoimaa varhaiskasvatuksen sosionomin koulutukseen ja valmistuneiden sosionomien määrä helpottaisi varmasti työvoimapulaa. Veto- ja pitovoimaa lisäksi myös ylemmän ammattikorkeakoulututkinnon (YAMK) suorittaneen sosionomin osaamisen huomiointi päiväkodin johtajan tehtävissä. Ylempi ammattikorkeakoulututkinto antaa kompetenssia laajojen kokonaisuuksien ymmärtämiseen ja hallintaan sekä henkilöstöjohtamiseen.

Mikä on sitten varhaiskasvatuksen sosionomin rooli lapselle ja lapsiryhmälle? Sekin pitäisi määrittää laissa, kuten myös opettajan ja lastenhoitajan rooli. Onneksi osa työnantajista ovat laatineet varhaiskasvatuksen sosionomin tehtäväkuvan. Laadituissa tehtäväkuvissa varhaiskasvatuksen sosionomin tehtävänä on pitää huoli muun muassa lasten oikeuksista, yhdenvertaisuudesta, lasten, lapsiryhmän ja huoltajien osallisuudesta. Varhaiskasvatuksen sosionomi tuntee lasta ja perheitä koskevan palvelujärjestelmän ja osaa ohjata palveluihin tarvittaessa.

Varhaiskasvatuksen sosionomin osaaminen tulee jatkossa hyödyntää myös esiopetuksessa. Tällä hetkellä on käynnissä kaksivuotisen esiopetuksen kokeilu, jonka tavoitteena on muun muassa lapsen sosiaalisten taitojen ja terveen itsetunnon muodostuminen. On selvää, että varhaiskasvatuksen sosionomi osaltaan pystyy tukemaan lasta ja lapsiryhmää näidenkin taitojen kehittämisessä ja lasten kiinnittymisessä yhteiskuntaan. Viime vuosina perusopetukseen sekä ylä- että alakouluihin on rekrytoitu koulusosionomeja huolehtimaan lasten ja nuorten kokonaisvaltaisesta hyvinvoinnista, joka tukee heidän oppimistaan. Oppimisen polku alkaa varhaiskasvatuksessa ja esiopetuksessa, jossa tuetaan lapsen laaja-alaista osaamista ja sen toteutumiseksi tarvitaan moniammatillista osaamista eri koulutustaustoja hyödyntäen.

Varhaiskasvatuksen sosionomin 3,5 vuotta kestävä korkeakoulututkinto pitää sisällään muun muassa sosiaalipedagogiikan opintoja, jonka perusteella varhaiskasvatuksen sosionomi osaa tukea lapsen sosiaalista kasvua oman lapsiryhmän ja yhteiskunnan jäseneksi. Varhaiskasvatuksen sosionomi opiskelee sosiaalialan lisäksi lain määrittämänä myös varhaiskasvatuksen opintoja, joten hänellä on laaja ymmärrys lapsen kasvusta, kehityksestä ja sen tukemisesta varhaiskasvatuksessa.

Toivomme, että tämä tiedote lisää ymmärrystä varhaiskasvatuksen sosionomin osaamisesta moniammatillisessa työssä lasten ja perheiden parissa sekä varhaiskasvatustilannen tavoitteiden toteuttamisessa.

Ystävällisin terveisin,
Satu Hakanen, puheenjohtaja
Petteri Väkiparta, varapuheenjohtaja
Valtakunnallinen ammattikorkeakoulujen varhaiskasvatusverkosto